

VYPOŘÁDÁNÍ ZÁSADNÍCH PŘIPOMÍNEK K MATERIÁLU S NÁZVEM:**Část materiálu: VIII.****Návrh zákona, kterým se mění zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, ve znění pozdějších předpisů****Zásadní připomínky uplatněné připomínkovými místy uvedenými v čl. 5 odst. 1 písm. a), b), e) f) a h) Legislativních pravidel vlády**

Resort	Zásadní připomínky	Vypořádání
Ministerstvo financí	<u>K dopadům materiálu na státní rozpočet</u> 1. Požadujeme do Důvodové zprávy, do části „Předpokládaný hospodářský a finanční dopad navrhované právní úpravy na státní rozpočet a ostatní veřejné rozpočty a na podnikatelské prostředí České republiky“ doplnit větu „Tyto náklady budou uhrazeny v rámci výdajových limitů příslušné kapitoly státního rozpočtu na příslušný rozpočtový rok bez nároků na jejich navýšení.“ Tato připomínka je zásadní.	Akceptováno. Důvodová zpráva bude doplněna.
Ministerstvo financí	<u>2. K bodu 2 - § 119b</u> Souhlasíme se záměrem předkladatele, kterým je obecná aplikovatelnost pravidla, podle kterého se pro účely určení protiprávnosti nepřihlíží k individuálnímu správnímu aktu opravňujícímu k určité činnosti, pokud byl získán násilím, pohrůžkou násilí nebo jiné těžké újmy, lstí, uvedením někoho v omyl, využitím něčího omylu, zamlčením podstatných skutečností, zneužitím tísně nebo závislosti jiného anebo za poskytnutí, nabídnutí nebo slíbení úplatku, nebo pokud individuální správní akt zjevně porušuje příslušné hmotněprávní požadavky. Máme však pochybnosti ohledně jeho faktické obecné aplikovatelnosti, a to u trestných činů, u kterých není protiprávnost ve skutkové podstatě vyjádřena výslovně vykonáváním činnosti bez individuálního správního aktu, jímž se k	Zahrnutí všech „neoprávněných jednání“ – akceptováno. Výkladové ustanovení bylo rozšířeno tak, aby zahrnovalo i trestné činy, u nichž je znakem skutkové podstaty neoprávněný výkon určité činnosti, pokud je oprávněnost vázána na vydání povolení, licence, jiného oprávnění anebo udělení souhlasu. Legislativní zkratka – neakceptováno.

	uvedené činnosti opravňuje, nebo rozporem s jiným právním předpisem, ale jinak. Jedná se například o trestné činy neoprávněného podnikání nebo neoprávněného provozování hazardní hry podle § 251 nebo § 252 trestního zákoníku, jejichž podstata je však materiálně stejná – podstatou těchto trestných činů je skutečnost, že jsou uvedené činnosti vykonávány bez příslušného oprávnění. I u takových trestných činů by tak mělo být aplikováno pravidlo, že pokud je takové oprávnění získáno za okolností uvedených výše nebo zjevně porušuje příslušné hmotněprávní požadavky, nemělo by se k němu pro účely určení trestní odpovědnosti přihlížet. Nicméně vzhledem k tomu, že protiprávnost v nich není vyjádřena ani výslovně pomocí chybějícího oprávnění ani rozporem s jiným právním předpisem, ale „neoprávněností“, a ani důvodová zpráva k § 119b zahrnutí těchto trestných činů nenaznačuje, vyjadřujeme pochybnost, zda se pravidlo podle § 119b trestního zákoníku má vztahovat právě i na tyto trestné činy (takovému výkladu by nasvědčovalo vložení § 119b do obecné části trestního zákoníku). Zároveň, pokud navrhovatel dané pravidlo na tyto trestné činy záměrně nevztahuje, požadujeme jejich zahrnutí. Máme za to, že není důvodné, aby se na tyto trestné činy předmětné pravidlo nevztahovalo, neboť u těchto trestných činů jde pouze o odlišnost formulační (právě pouze formulace skutkové podstaty u těchto trestných činů je rozdílná, kdy trestné činy podle § 251 a § 252 trestního zákoníku jsou formulovány jinak – obecněji – , a to pravděpodobně s ohledem na snahu postihnout různé možnosti vzniku oprávnění vykonávat určitá povolání, jako například tzv. svobodná povolání), která by neaplikovatelnost navrženého pravidla způsobila, a nikoliv odlišnost materiální. Naopak, jak bylo uvedeno výše, u těchto trestných činů a trestných činů, u nichž je protiprávnost výslovně vyjádřena výkonem činnosti bez příslušného oprávnění, je podstata těchto skutků totožná – tedy výkon činnosti bez oprávnění. Navrhujeme proto text upravit tak, aby pravidlo plynoucí z navrženého ustanovení § 119b trestního zákoníku zahrnovalo i trestné činy podle § 251 a 252 trestního zákoníku a všechny ostatní trestné činy, jejichž podstata spočívá ve výkonu činnosti bez příslušného oprávnění. Z legislativního hlediska dále navrhujeme zavést v § 119b odst. 1 legislativní	Zavedení obecné legislativní zkratky pro všechny druhy individuálních správních aktů nepovažujeme za vhodné, protože jednotlivé trestné činy používají jen některý z uvedených typů správních aktů nebo naopak pracují jen s nedostatkem souhlasu. Legislativní zkratka by proto ve zvláštní části nebyla příliš využitelná a nemá smysl ji zavádět jen pro jedno ustanovení. Nadpis Slovo „jiné“ bylo do nadpisu uvedeno. Důvodová zpráva Příklady jiných druhů správních aktů byly do důvodové zprávy doplněny.
--	--	--

	zkratku pro vyjmenované individuální správní akty zahrnující i jiná oprávnění (jak je i v navrženém výčtu obsaženo), která by byla dále v trestním zákoníku v jednotlivých skutkových podstatách trestných činů používána namísto dnes jednotlivě uvedených individuálních správních aktů a bylo by tak možné lépe postihnout různé názvy oprávnění plynoucí z různosti institutů používaných ve správním právu a zahrnout je tak všechny. Rovněž doporučujeme, aby bylo i do nadpisu ustanovení doplněno slovo „jiné“ ve smyslu „jiné oprávnění“, aby bylo zřejmé, že se jedná o demonstrativní výčet. Rovněž doporučujeme doplnit další druhy správních aktů, na které by se § 119b měl vztahovat, alespoň do důvodové zprávy. Tato připomínka je zásadní.	
Ministerstvo financí	<u>3. K bodu 2 - § 119b</u> Současně máme pochybnosti, zda ustanovení § 119b dopadá na případy, kdy není činnost povolovaná/licencovaná, ale je provozována pouze na základě ohlášení. Typicky se jedná o živnost volnou nebo tombolu/turnaj malého rozsahu. Dopadne nové ustanovení na případy, kdy odpovědný orgán veřejné moci nevydá rozhodnutí, kterým by zakázalo ohlášenou činnost, na základě úplatku nebo vydírání? Jde o typově podobnou situaci, kdy se v důsledku takto závadného jednání dosáhne toho, že se ohlašovaná činnost jeví jako oprávněná, protože ji nikdo nezakázal. Tato připomínka je zásadní.	Neakceptováno. Předmětné výkladové ustanovení nepokrývá všechny typy neoprávněného výkonu určité činnosti, ale pouze ty, kde je oprávněnost jednání navázána na vydání určitého povolení, licence apod., protože pouze v těchto případech lze působit na orgán, který povolení aj. vydává. Není ambicí výkladového ustanovení pokrýt i případy, kdy je třeba splnit řadu podmínek stanovených zákonem, aby byla určitá činnost vykonávána oprávněně, ale není vydáván žádný individuální správní akt. Pokud v těchto případech dojde ke korupčnímu jednání nebo nátlaku, bude to postižitelné podle jiných trestných činů, tj. jako úplatkářství nebo vydírání.
Ministerstvo financí	<u>4. K bodu 2 - § 119b</u> Vtažením nových skutečností (které jsou současně vymezeny jako samostatné	Akceptováno. Důvodová zpráva byla doplněna o vysvětlení, že

	trestné činy) do skutkových podstat jiných trestných činů dojde také k tomu, že nově takové kombinované jednání, které naplní oba znaky, nebude učiněno v souběhu, a proto již nebude ukládán úhrnný trest, ale trest běžný. Požadujeme vyjasnit v důvodové zprávě, zda takové kombinované jednání zakládá souběh v současné době a jaké bude mít v této věci nová právní úprava dopady na výsledný trest a na to, zda bude možné vydírání/úplatek apod. považovat za přitěžující okolnost, když se stávají součástí skutkové podstaty. Tato připomínka je zásadní.	v případě souběhu s jinými trestnými činy nedochází ke změně přístupu oproti současné úpravě.
Ministerstvo financí	<u>5. K bodu 2 - § 119b</u> Dále není vyjasněna situace, kdy bude zdánlivě povolená činnost provozována na základě rozhodnutí, které bylo vydáno na základě úplatku/vydírání/je nicotné, nicméně pachatel o této skutečnosti neví (osobně se nedopustil např. vydírání, má k dispozici pouze pravomocné povolení). Ani z důvodové zprávy není zřejmé, jak taková situace bude posuzována – zda jako omyl nebo jako absence zavinění. Požadujeme vyjasnit. Tato připomínka je zásadní.	Akceptováno. Důvodová zpráva byla doplněna o vysvětlení, že subjektivní stránka pachatele (zavinění) se musí vztahovat také na okolnosti týkající se protiprávnosti daného správního aktu.
Ministerstvo financí	<u>6. K bodu 4 - § 281 odst. 1 a § 282 odst. 1 a 2</u> V daných ustanoveních se navrhuje rozšíření činností, které jsou součástí skutkové podstaty trestných činů. Některé tyto činnosti však podle obecného vnímání mohou mít stejný význam nebo se jejich význam může částečně překrývat, např. „proveze“ a „přepraví“ nebo „skladuje“ a „přechovává“. Požadujeme v důvodové zprávě řádně vysvětlit význam těchto slov a jejich vzájemný rozdíl a případný vztah k pojmům používaných v oblasti celnictví. Tato připomínka je zásadní.	Akceptováno. Důvodová zpráva bude odpovídajícím způsobem doplněna.

Ministerstvo financí	<u>7. K bodu 8 - § 292a odst. 1, § 292b odst. 1</u> U obou ustanovení je nutné doplnit za slovo „potrestán“ slova „odnětím svobody“. Tuto opravu je nutno promítnout i do části materiálu Platné znění s vyznačením navrhovaných změn a doplnění. Tato připomínka je zásadní.	Akceptováno.
Ministerstvo financí	<u>8. K bodu 22 - § 298 odst. 1</u> Požadujeme upřesnit, zda se v případě odkazu na „hranice státu“ v návrhu daného ustanovení jedná pouze o hranice České republiky. V čl. 3 směrnice 2024/1203, o trestněprávní ochraně životního prostředí a o nahrazení směrnic 2008/99/ES a 2009, je stanoveno, že členské státy zajistí, aby následující jednání představovala trestný čin, pokud jsou protiprávní a byla spáchána úmyslně a to v případě odpadů sběr, přeprava nebo zpracovávání odpadů, provozní dohled nad těmito postupy a následná péče o místa k odstraňování, včetně činností prováděných obchodníkem nebo zprostředkovatelem, pokud se takové jednání týká přepravy odpadu ve smyslu čl. 3 bodu 26 nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2024/1157. Výše uvedené nařízení v čl. 3 bodu 25 definuje, co je přepravou ve smyslu tohoto nařízení. Ve smyslu této definice se jedná o přepravu přes hranice „státu“. Tato připomínka je zásadní.	Vysvětleno. Jedná se o hranice České republiky. Srov.: „<i>Pokud jde o přepravu odpadu přes hranice státu, zahrnuje toto jednání dovoz odpadu do České republiky z jiného státu, jeho vývoz z České republiky do jiného státu i jeho průvoz přes Českou republiku.</i>“ (PÚRY, František. § 298 [Neoprávněné nakládání s odpady]. In: ŠÁMAL, Pavel a kol. Trestní zákoník. 3. vydání. Praha: C. H. Beck, 2023, s. 3841, marg. č. 3.) Objektivní stránka skutkové podstaty není nikterak nová, oproti dosavadnímu znění se mění pouze formulace rozporu s právním předpisem, zavinění a nastavení hranic trestní sazby [předmětnému čl. 3 odst. 2. písm. g) nové směrnice, který odkazuje na nařízení č. 2024/1157, odpovídá čl. 3 písm. c) nahrazované směrnice 2008/99/ES, který odkazuje na dřívější nařízení č. 1013/2006; relevantní ustanovení obou nařízení si odpovídají). Aplikuje se proto

		dosavadní výklad.
Ministerstvo financí	<u>9. K bodu 23 - § 298a</u> V tomto ustanovení je nově použito pojmosloví „doveze na celní území Evropské unie“ a „vyveze z celního území Evropské unie“. Z návrhu materiálu ani z Důvodové zprávy není jasné, z jakého důvodu právě u tohoto trestného činu bude trestnost jednání vztažena k dovozu a vývozu do/z celního území Evropské unie. Požadujeme toto vysvětlit zejména ke skutečnosti, kdy ostatní skutkové podstaty, kterých se návrh novely dotýká (jde o § 281 odst. 1. § 282 odst. 1 a 2 a § 299 trestního zákoníku) používají termín „doveze, popř. vyveze“, popř. provést úpravu textu ve smyslu vypuštění slov „celní území Evropské unie“ Tato připomínka je zásadní.	Akceptováno. Odkaz na „celní území Evropské unie“ byl vypuštěn.
Ministerstvo financí	<u>10. K bodu 23 - § 298a odst. 2</u> V souvislosti s předloženým návrhem § 298a odst. 2 upozorňujeme, že neoprávněná výroba, dovoz, vývoz, průvoz, nabídka, zprostředkování, prodej nebo jiné opatření nebo přechovávání pro jiného jsou u rtuti, anorganických sloučenin rtuti (s výjimkou siřníku rtuťnatého) a organických sloučenin rtuti v současnosti trestné podle § 283 trestního zákoníku, a to s trestní sazbou 1 rok až 18 let dle rozsahu trestné činnosti a závažnosti škodlivého následku. Navrhovaná úprava by trestní sazbu u této trestné činnosti zastropovala na maximálně 5 letech, resp. 6 letech, a jen v případě způsobené smrti až na 10 let, což je velmi zásadní zmírnění trestního postihu, které jednak nelze odůvodnit požadavky nové evropské legislativy a zároveň jde o nesystémové vynětí (či duplicitní úpravu) rtuti a jejích sloučenin z kategorie jedů, na které dopadá skutková podstata dle § 283 trestního zákoníku. Při současném zařazení rtuti a jejích sloučenin na seznam jedů podle nařízení vlády č. 467/2009 Sb., kterým se pro účely trestního zákoníku stanoví, co se	Akceptováno.

považuje za jedy a jaké je množství větší než malé u omamných látek, psychotropních látek, přípravků je obsahujících a jedů, ve znění pozdějších předpisů, není třeba v základní skutkové podstatě se sazbou do 5 let, a též v některých kvalifikovaných, exaktně prokazovat, že neoprávněné nakládání s těmito jedy může způsobit těžkou újmu na zdraví nebo smrt anebo závažně poškodit půdu, vodu, ovzduší, ekosystém nebo jinou složku životního prostředí. Navržená úprava by tak mohla zároveň ztížit prokazování dosavadní trestné činnosti, resp. mohla přinést právní otázky, zda k trestnosti jednání bude nadále stačit prokázat pouze škodlivý potenciál obecně daný rizikovostí jedu jako takového ve spojení s neoprávněným nakládáním s ním (stejný princip jako u omamné a psychotropní látky), anebo konkrétně, že v důsledku např. špatného skladování či zamýšleného konkrétního způsobu použití může dojít k vyjmenovaným škodlivým následkům.

Na základě navrženého ustanovení by podle našeho názoru v budoucnu mohlo dojít k situacím, kdy by nebyl trestným již nezákonný vývoz rtuti v rozporu s nařízením Evropského parlamentu a Rady (EU) 2017/852, pokud její přeprava v EU předcházející vlastnímu vývozu by splňovala všechny bezpečnostní standardy (režim ADR) a rtuť by byla užita v třetích zemích (např. k těžebním účelům údajně v souladu s tamními bezpečnostními předpisy). To je v rozporu s cílem nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2017/852, které chce omezit potencionálně nebezpečné nakládání se rtutí globálně. Prokazování konkrétního způsobu použití rtuti a sloučenin rtuti vyvezených do třetích, často rozvojových, zemí, by v každém případě zvýšilo časovou náročnost prokazování a v některých případech způsobilo i jeho objektivní neproveditelnost dle míry spolupráce a reálných možností tamních justičních orgánů. Zásada in dubio pro reo dopadá na všechny obligatorní znaky trestného činu, které musí orgány činné v trestním řízení prokázat tak, aby o nich neexistovaly důvodné pochybnosti.

Dále upozorňujeme, že navržené ustanovení by mělo dopad na tzv. „živé kauzy“ z důvodu časové působnosti trestního předpisu podle § 2 odst. 1 trestního zákoníku, kdy se trestnost posuzuje podle pozdějšího zákona, jestliže to je pro pachatele příznivější. Obecně lze tedy konstatovat, že skutek aktuálně

	stíhaný se sazbou od 5 do 10 let by byl podle novely trestný s maximální sazbou 6 let (má dopad i procesně – znemožňuje pořízení důkazu podle § 88 trestního řádu), přičemž by novela zároveň z uvedených důvodů přinesla důkazní nouzi a její praktický dopad by tak ohrozil dosavadní účel trestního řízení i předmětných předpisů EU. Navrhujeme výše uvedenou zásadní připomínku vypořádat vypuštěním rtuti a jejích sloučenin z navržené skutkové podstaty trestného činu, neboť na ty již dopadá skutková podstata podle § 283 trestního zákoníku. Zároveň by bylo žádoucí výslovně doplnit do návrhu tohoto ustanovení „cinabarit“, neboť nakládání s ním v rozporu s jiným právním předpisem není trestné podle § 283 trestního zákoníku a dále „směsi rtuti“, na které jmenovaná skutková podstata rovněž přímo nedopadá. Tato připomínka je zásadní.	
Ministerstvo financí	K bodům 8 a 27 - § 292a, §292b a §301a V nově navržených skutkových podstatách trestných činů podle § 292a odst. 1 a § 292b odst. 1 trestního zákoníku se pro kvalifikaci jednání podléhající trestní odpovědnosti používá několik alternativních vymezení, přičemž jedna z těchto alternativ je přesně vymezena v návaznosti na § 138 trestního zákoníku („je-li k odstranění následků takového jednání třeba vynaložit náklady velkého rozsahu“). Rovněž pro posuzování závažnosti poškození jednotlivých složek životního prostředí (pojem obsažený v návěští odstavce 1) se využije navržené společné ustanovení v § 301 odst. 1 trestního zákoníku, ale ostatní neurčité právní pojmy určující kvantifikaci jednání („značný rozsah“ a „značné území“) nijak podrobněji vymezeny nejsou. Zároveň v jiných případech u trestných činů proti životnímu prostředí tyto neurčité právní pojmy vymezeny jsou nebo jsou v trestním zákoníku obsažena pomocná výkladová pravidla (například „větší území“, „celková větší plocha lesa“ nebo „rozsah nikoli malý“ – vše v nově navrženém § 301a trestního zákoníku). Ani důvodová zpráva tyto pojmy nijak dále nerozvádí a pouze konstatuje, že jejich vymezení se ponechává	Částečně akceptováno. Ve společném ustanovení bude vymezeno značné území (v návaznosti na větší území). Značný rozsah zůstane legislativně nevymezen a jeho výklad bude ponechán na praxi (judikatuře, doktríně). Legislativně není vymezen ani již nyní užívaný související pojem „větší rozsah“ (např. § 293 odst. 1 tr. zák.), vodítka pro jeho posouzení jsou praxí nastavena. Obdobná vodítka by se měla aplikovat na posouzení značného rozsahu.

	aplikační praxi, která bude posuzovat každé potenciálně trestné jednání individuálně. Ač taková praxe už je v trestním zákoníku založena a podobně neurčité právní pojmy bez dalšího vymezení u některých trestných činů používány, předpokládáme, že ve velké části jde o převzetí znění norem z předchozích právních úprav, a zároveň k nim již existuje robustní judikatura, která určitost těchto právních norem dotvází. Vyjadřujeme pochybnosti, zda takto definované trestné činy mohou splnit dnešní přísné požadavky na určitost a jasnost právních norem (zvláště v oblasti trestního práva, kde se aplikuje zásada <i>nullum crimen sine lege, nulla poena sine lege</i>), a zda by neměly být tyto pojmy vymezeny nebo k nim doplněny interpretační normy jako u ostatních neurčitých právních pojmů výše uvedených. V opačném případě doporučujeme v této části významně doplnit důvodovou zprávu tak, aby alespoň ta obsahovala vodítka pro to, jaká jednání budou podléhat trestní odpovědnosti.	
Ministerstvo financí	<u>K bodu 21 - § 297a</u> Doporučujeme zvážit, zda je správně definován pachatel trestného činu, neboť navržená skutková podstata skutečně postihuje toho, kdo v rozporu s jiným právním předpisem provede recyklaci plavidla (tedy jazykově směřuje k osobě, která recyklaci reálně provede), nicméně důvodová zpráva uvádí, že primární povinnost, jejíž nezajištění mají státy sankcionovat, je povinnost majitele plavidla zajistit jeho recyklaci v certifikovaném zařízení na recyklaci; tím samozřejmě není dotčena možnost trestní odpovědnosti subjektu, který recyklaci reálně provede.	Akceptováno. Základní skutková podstata § 297a tr. zák. bude zpřesněna, aby bylo jasnější, že dopadá na majitele lodi.
Ministerstvo financí	<u>K bodu 22 - § 298 odst. 2 písm. b)</u> Doporučujeme stanovit jednoznačně, zda se v druhém pododstavci u jiného než nebezpečného odpadu jedná o dvě kumulativní podmínky, z nichž jedna je stanovena alternativně („pokud tím může být způsobena těžká újma na zdraví nebo smrt, závažně poškozena půda, voda, ovzduší, ekosystém nebo jiná složka životního prostředí anebo poškozena nebo ohrožena některá ze složek	Akceptováno Podmínky „možného způsobení těžké újmy na zdraví nebo smrti“ a „nákladů k odstranění“ byly jednoznačně odděleny („náklady k odstranění“ se vtaňují pouze k poškození nebo ohrožení složky životního prostředí.

	životního prostředí“) a druhá jednoznačně („k jehož odstranění je třeba vynaložit náklady ve značném rozsahu“), tedy vždy musí být společně s jednou z variant v první závorce splněna i podmínka nákladů značného rozsahu, nebo má text znít tak, že všechny varianty uvedené v závorkách jsou alternativní a postačí splnění alespoň jedné z nich.	
Ministerstvo financí	<u>K bodu 24 - § 298b odst. 1</u> Toto ustanovení zavádí nový pojem „uvolňování energie do půdy“, jedná se o nejasný pojem „energie“, který není objasněn ani v Důvodové zprávě, zde je pouze uvedena citace příslušného ustanovení implementované směrnice. Pro lepší interpretaci zákona dáváme ke zvážení uvést v Důvodové zprávě alespoň příkladmo, o jaký druh energie se jedná a v čem má případně způsobovat škodu.	Akceptováno.